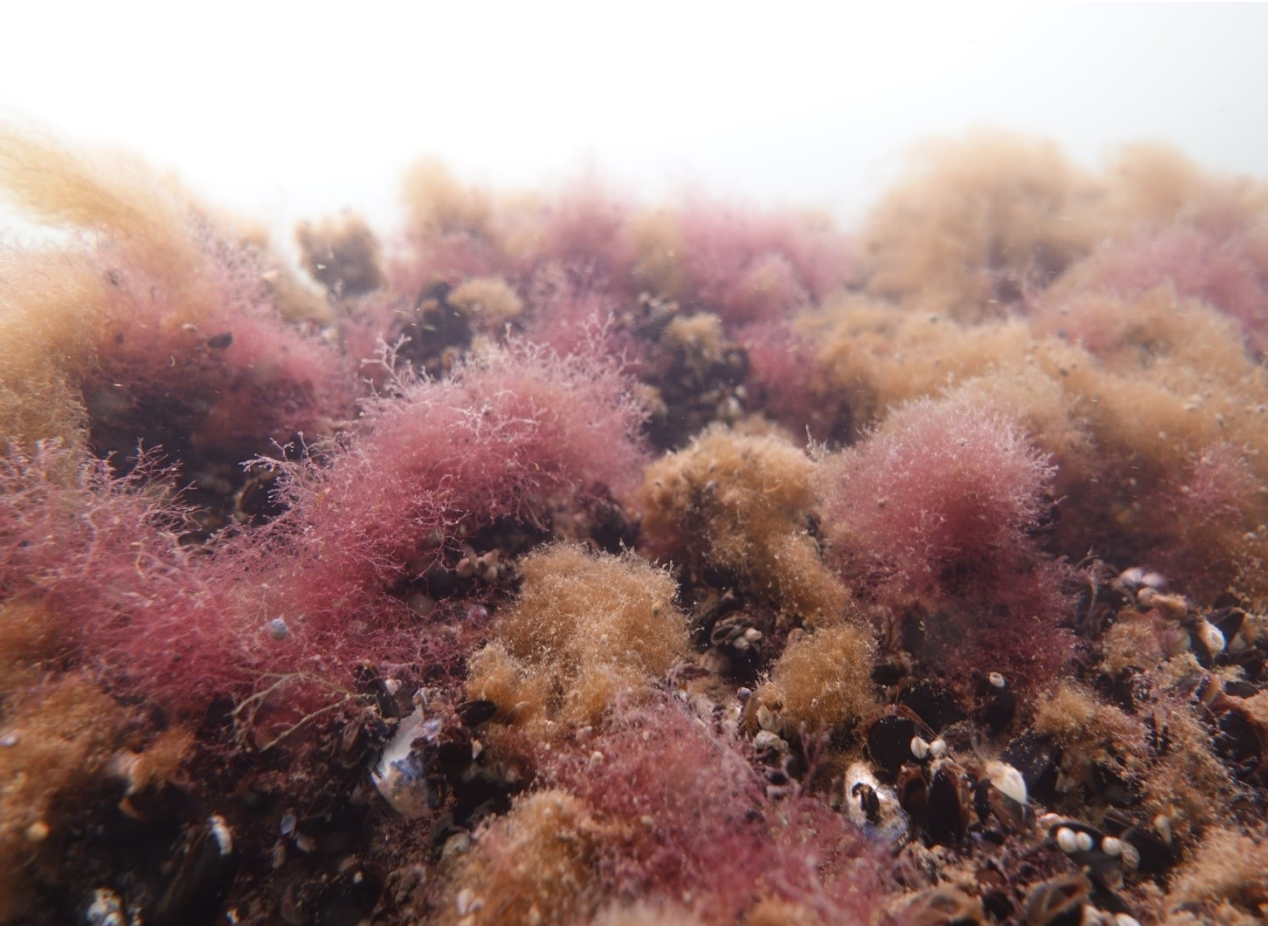

Planering av marina skyddsområden & Resultat av Marxan analysen

Sonja Salovius-Laurén
Universitetsforskare

Karl Weckström
Forskningsbiträde

Sonja SS-L ÅA

Karl Weckström, ÅA

Field teams, ÅA

Martin
Snickars ÅA

Tony
Cederberg ÅA

Maija Häggblom
Naturvårdsintendent LR/
Ted Waleij-Slight LR

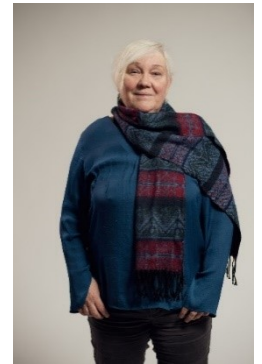
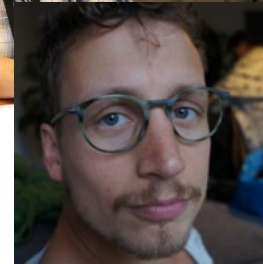
Henna
Rinne
ÅA

Jean Blanc
PhD-stud ÅA

Petra Arola
MSc ÅA

Susanne Vävare
Vattenbiolog LR

Innehåll

Behov av att skydda havet

ÅlandSeaMap och Skyddsområdesplanering

- metoder och datainsamling

- sammanställd data

- skyddsmålsättning

ÅSMs kommunikation/outreach

Kalle fortsätter med Marxananalysens resultat

Varför skydda uv naturen?

Kont tillväxt, mera utrymme => exploatering

- Bevara biologisk mångfald
- Fristad för känsliga ekosystem och arter
- Hotade arter kan överleva och återhämta sig
- Den sk "spill over" effekten gynnsam

=> hållbar användning & ekosystemtjänster

Behovet av UV information:

Omöjligt att sköta om havet ifall man inte vet hur det ser ut, fungerar och mår (ekosystembaserad förvaltning)

- Utveckla uppföljningsprogram för att uppnå god vattenkvalitet, god status och livskraftiga miljöer (vattendirektivet och marina strategin)
- Direktivrapportering & planering av skydd och restaureringar (habitatdirektivet m.fl.)
- Målmedvetet arbeta för BSAP och EUs Biodiversitetsstrategi
- Tillståndprocesser, (MKB) och infrastruktur- och områdesplanering
- Forskningsunderlag, allmänt intresse och miljöfostran

Int naturvårdsunionen
IUCNs strategic plan for
conservation of BD 2011-
2020

2020

CBD Aichi Target 11

At least 10 per cent of coastal
and marine areas are
conserved through

- 1) effectively managed
- 2) ecologically representative
- 3) well connected

systems of protected areas

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

”30 by 30”

Bryssel den 20.5.2020
COM(2020) 380 final

EU's Biodiversitetsstrategi för 2030

-Bringin nature back to our lives-

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030

Ge naturen större plats i våra liv

ÅlandSeaMap-

Marine inventories to support ecosystem-based management and **the expansion of the MPA network** in Åland Islands
2019-2023

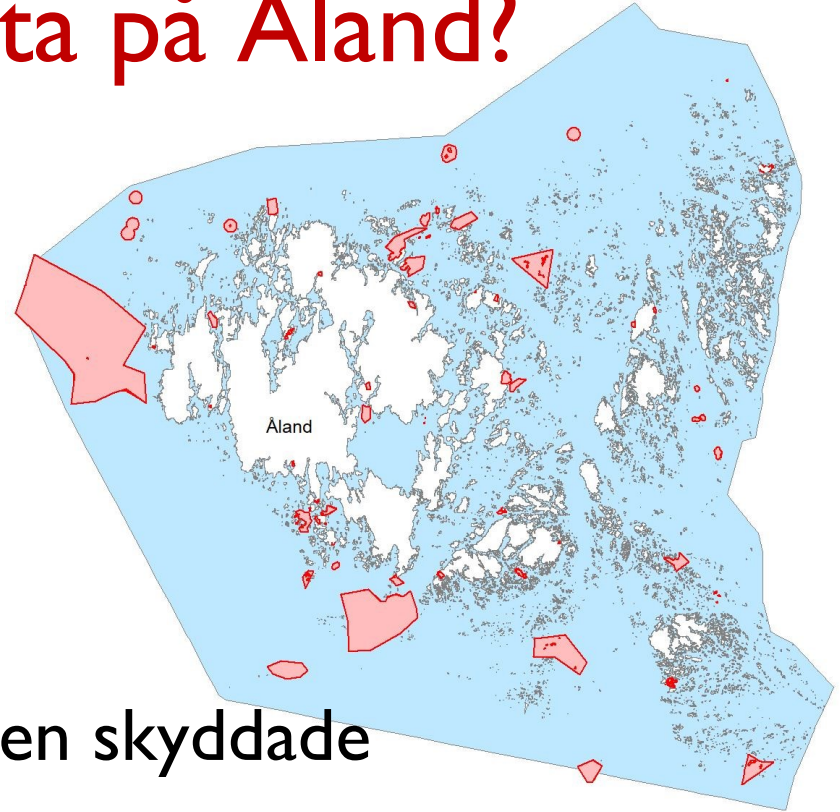

Foto: ÅlandSeaMap/Arola

Varför gör vi detta på Åland?

- Området unikt och fint!
- Skyddsområden små
  - < 5 % (tot 2,8%) skyddat
(= 370 km²)
  - 11% av Finlands havsområden skyddade
  - Data sakna(t)s
- UV naturen ej varit karterad (vad/var/varför skydda?)
- ÅA-LR miljösamarbete

Vilka uv miljöer är viktiga?

Rev

Grunda/smala vikar och sund

Laguner

Sandbankar

Åsöar

Marina naturtyper
enl Habitatdirektivet

Estuarier

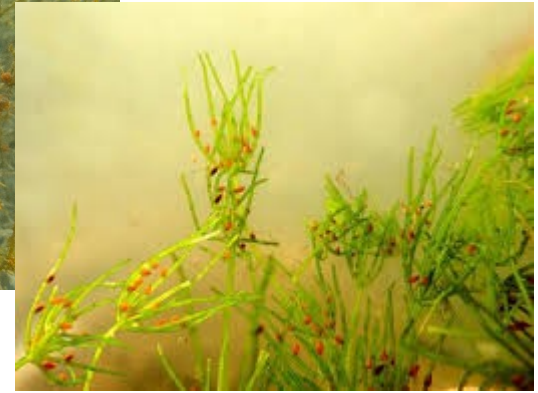

Skyddsvärda arter och habitat

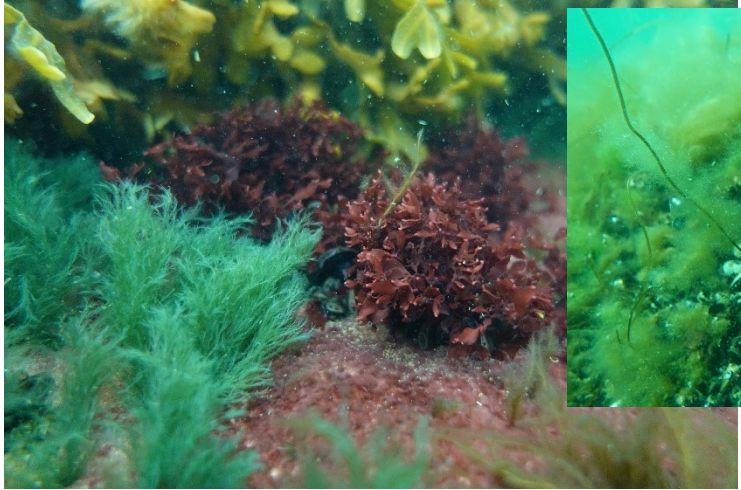

Tuvsträffe, finns bara på Åland!

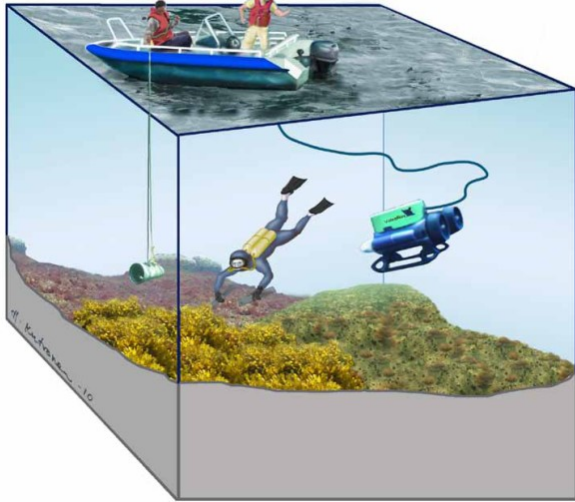
Bilder: ÅlandSeaMap

http://www.biopix.com/chara-connivens_photo-125518.aspx

Fältarbete

Programmet för inventering av
den marina undervattensmiljön

Metodbeskrivning för kartering av
bottenbiotoper 2022

Version 14.2.2022

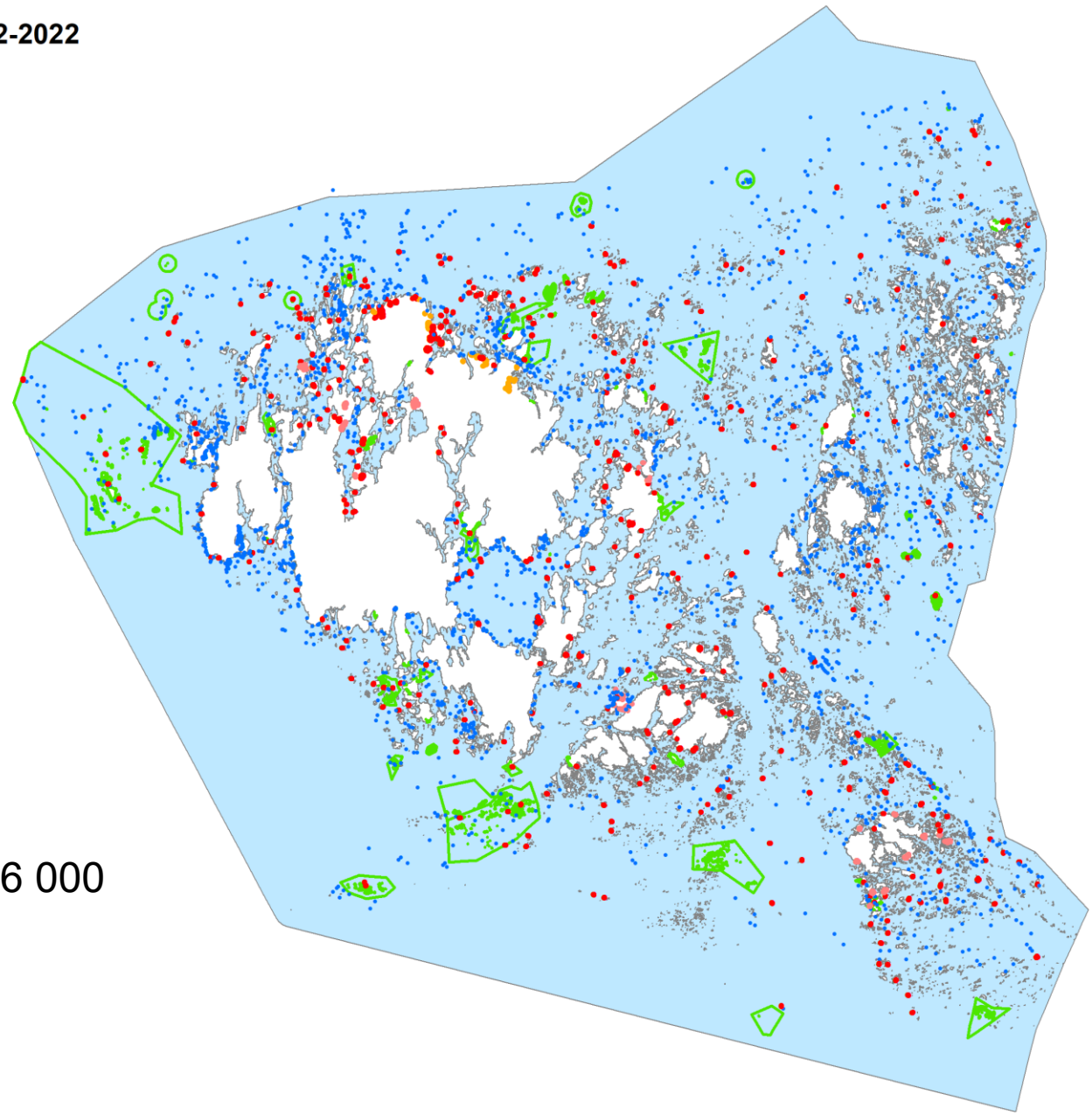
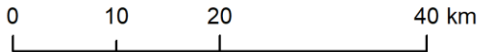

Metodikmanual
som utvecklats
inom VELMU
programmet

N **Karteringsdata, insamlat 2002-2022**

Metod

- Dykning
- Vattenkikare
- Snorkling
- Drop-video
- Åländska kustvatten
- Skyddsområden

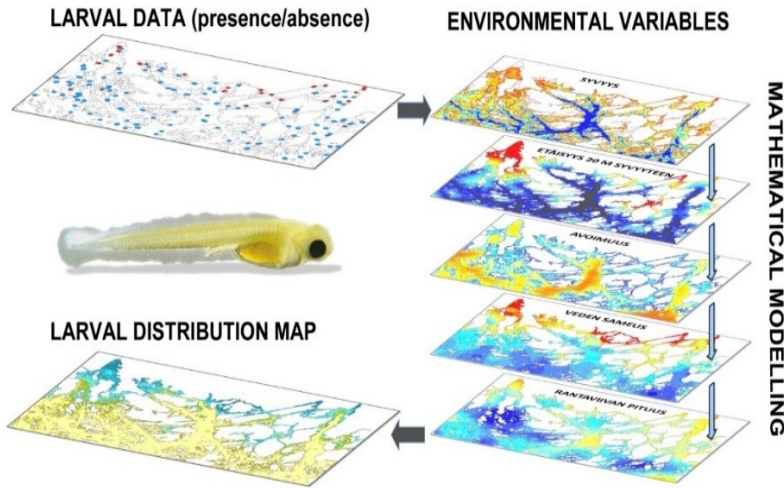

Dyktransekter: 250
Videopunkter: 2600

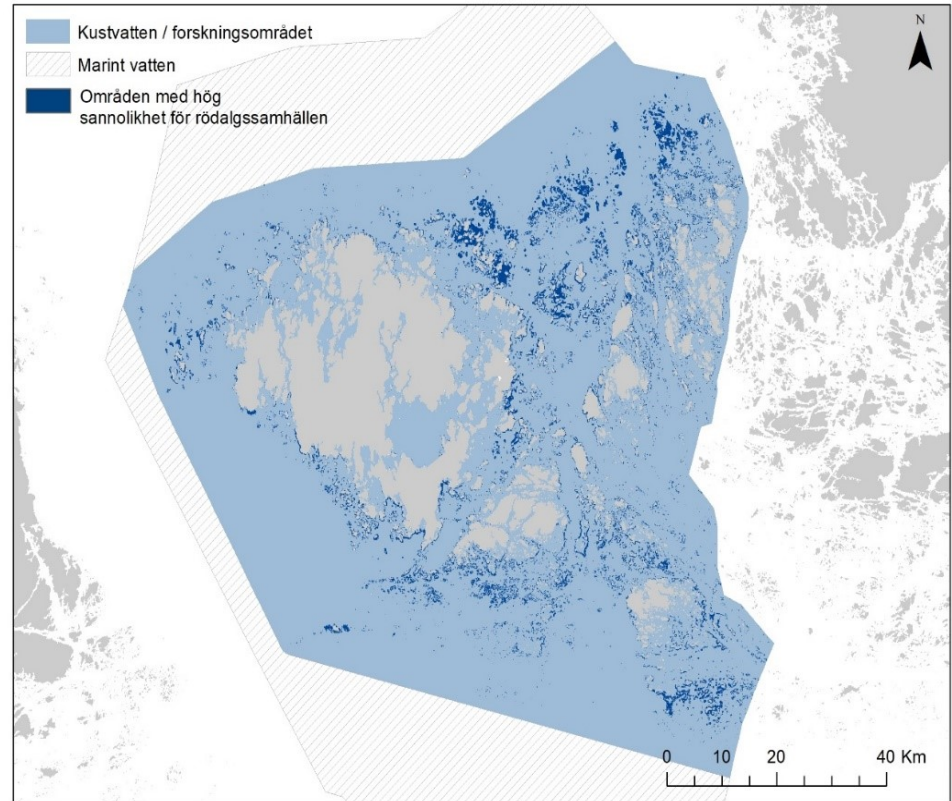
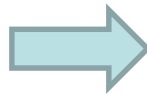
=> Datapunkter tot >16 000

Data + omgivningsparametrar => rumslig modellering (SDM species distribution modeling)

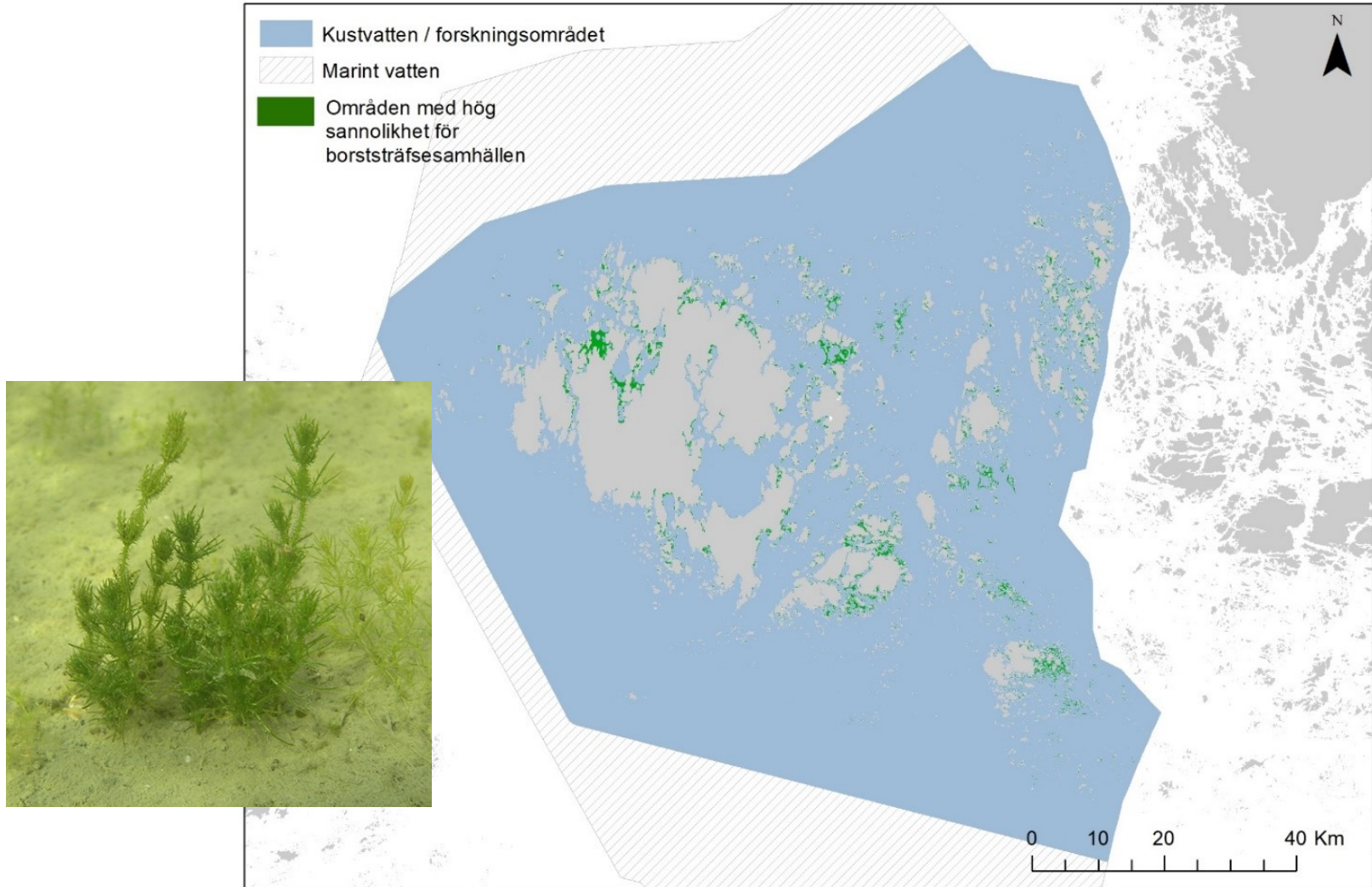

Sannolik utbredning av
rödalg

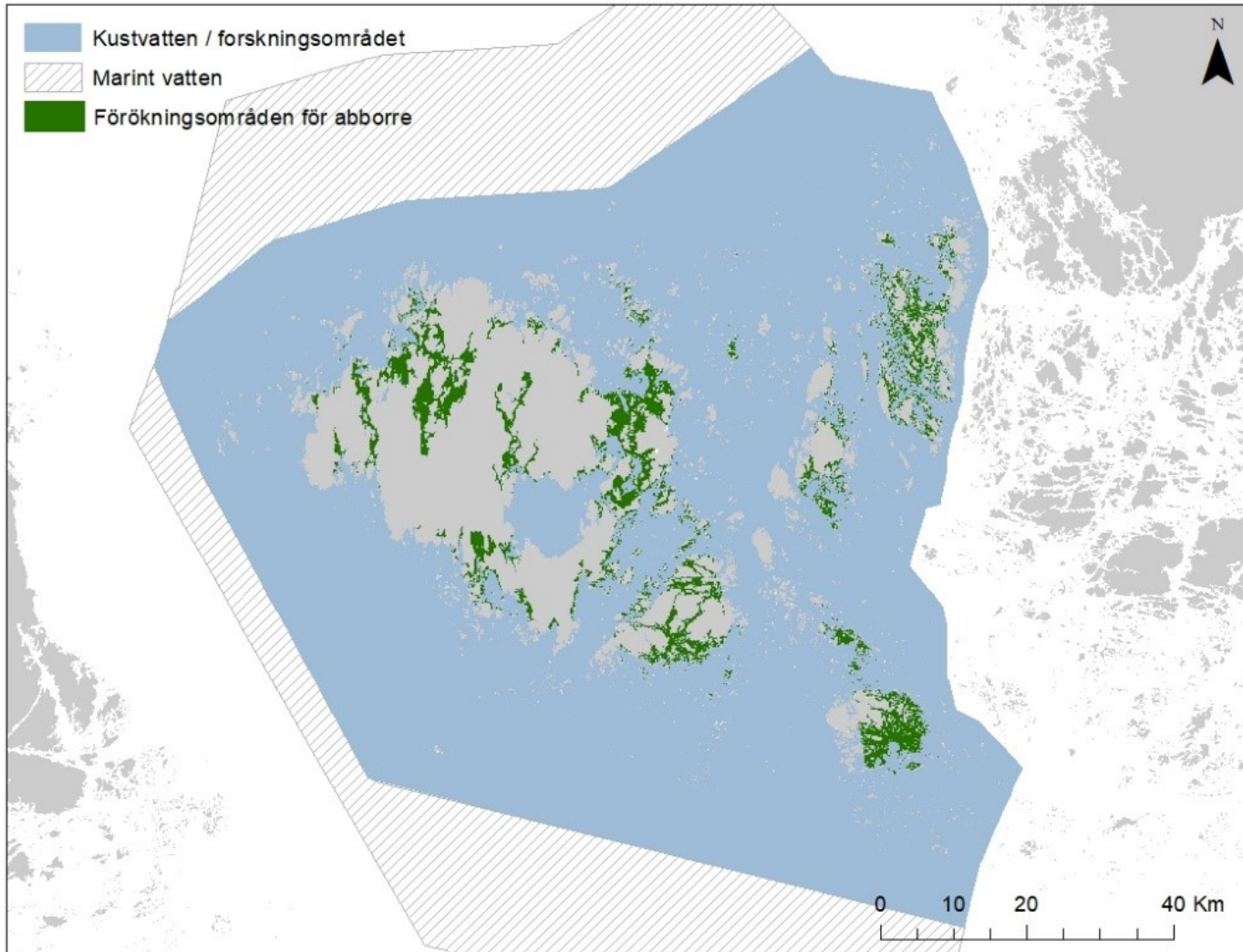
Henna Rinne

Exempel på utbredningen av naturvärden:

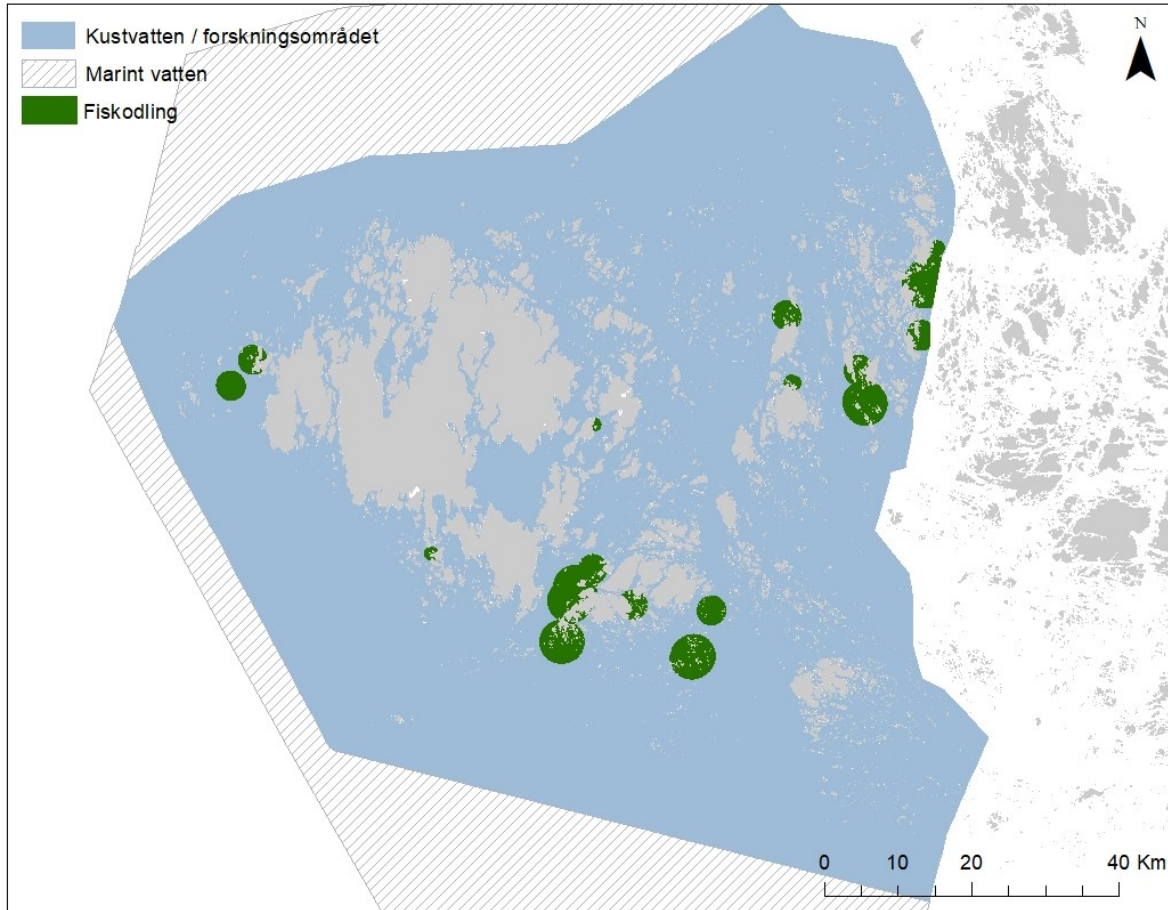

Exempel på utbredningen av naturvärden:

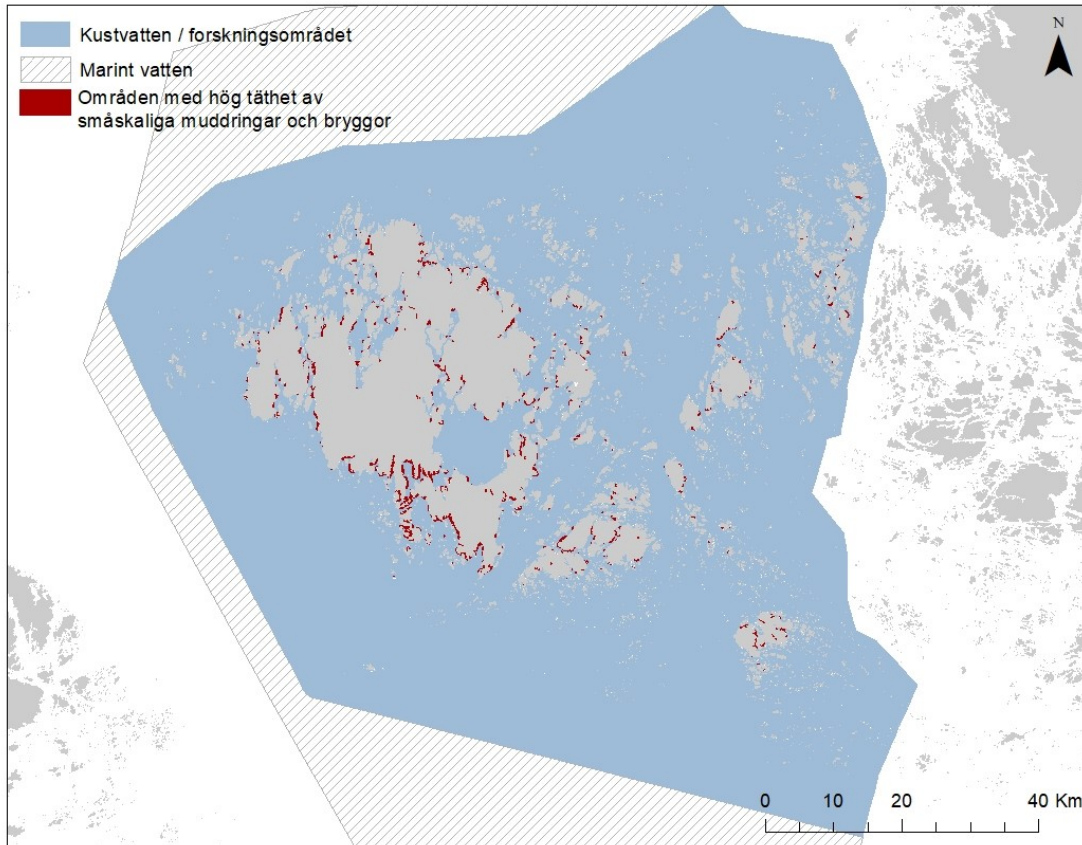

Ex på mänskliga aktiviteter (human pressures)

Ex på mänskliga aktiviteter (human pressures)

Före områdesvalsanalysen; vad skydda och hur mycket (= skyddsmål)

Naturvärde	Skydds mål	Motivering	Data tillgång	Dataformat
Habitatdirektivets naturtyper (5 st)				
Sublitorala sandbankar	20 %	VU	Åbo Akademi	Polygon
Kustnära laguner (+ stora grunda vikar)	30 %	Särskilt skydd, EN	Forststyrelsen	Polygon
Rev	20 %	VU	Forststyrelsen	Polygon
Rullstensåsöar med sublitoral vegetation	20 %	NT	Åbo Akademi	Polygon
Skär och småöar	10 %	NT, allmän	Forststyrelsen	Polygon
Helcom biotoper (17 st)				
Blåstångsbottnar (<i>F. vesiculosus</i>)	20 %	EN	Åbo Akademi	Raster, 20 x 20 m
Exponerade kransalgsbottnar (<i>C. aspera</i>)	20 %	NT	Åbo Akademi	Raster, 20 x 20 m

Mera naturvärden:

Rödlistade arter som finns på Åland (8 st)

Artklassificering	Art	Ingår i analysen	Data saknas
Hotade och sällsynta växt/algarter som förekommer på Åland	Tuvsträfsse (<i>Chara connivens</i>)	X	
	Raggsträfsse (<i>Chara horrida</i>)	X	
	Grovsläke (<i>Ceramium virgatum</i>)	X	
	Rödris (<i>Rhodomela confervoides</i>)	X	
Förökningsområden / annars viktiga områden för rödlistade fiskarter (som förekommer på Åland)	Ål (<i>Anguilla anguilla</i>)		X
	Torsk (<i>Gadus morrhua</i>)		X
	Rötsimpa (<i>M. scorpius</i>)		X
	Svart smörbult (<i>Gobius niger</i>)		X
	Sjustrålig smörbult (<i>G. flavescens</i>)		X
	Större ringbuk (<i>Liparis liparis</i>)		X
	Lake (<i>Lota lota</i>)		X
	Spetslångebarn (<i>L. lampretaeformis</i>)		X
Flundra, sjöfågel och sälområden	X		

Ännu mera naturvärden: Ekonomiskt viktiga fiskarter (5)

Artklassificering	Art	Ingår i analysen	Data saknas
Förökningsområden för ekonomiskt viktiga fiskarter (som inte är rödlistade)	Viktiga områden för abborre (<i>Perca fluviatilis</i>)	X	
	Viktiga områden för gös (<i>Sander lucioperca</i>)	X	
	Viktiga områden för gädda (<i>Esox lucius</i>)	X	
	Viktiga områden för strömming (<i>Clupea harengus</i>)	X	
	Vassbuk (<i>Sprattus sprattus</i>)		X
	(+ havslekande sik)	X	

Datakatalog dec 2021:

- Resultat av karteringarna
- Naturvärden på kartor
- Skyddsmålsättningar

-Kartor över mänskliga aktiviteter

Katalogen till påseende i dec
2021

=> Nyttig feedback inkommen

<https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/page/marxan-datakatalog-2021.pdf>-Mänskliga aktiviteter

Underlag för
skyddsområdesvalsanalysen med MARXAN, Åland 2021

Datakatalog med faktablad

-Remissrunda för att erhålla kommentarer

(Deadline 31.12.2021)

ÅlandSeaMap outreach arbete

	2019	2020	2021	2022
Föredrag för allmänheten	3	2	5	5
Föredrag för experter	3	3	4	5
Webinar			1	
Enkät			1	
Webbsidor		2 uppdaterat	Uppdaterat	Uppdaterat
Pressrelease	2	1		1
Yle (webb radio & TV)		4	3	
Tidningsartiklar	5	2	5	4
Böcker och tidskrifter	1		4	
Ålands Radio & TV	3		1	
Social media (Insta, Twitter, FB)				totalt 180
Webb news (ÅA)	2	1	1	1
Vetenskapliga publikationer		4	1	4
Vetensk rapporter	1	1	2	1

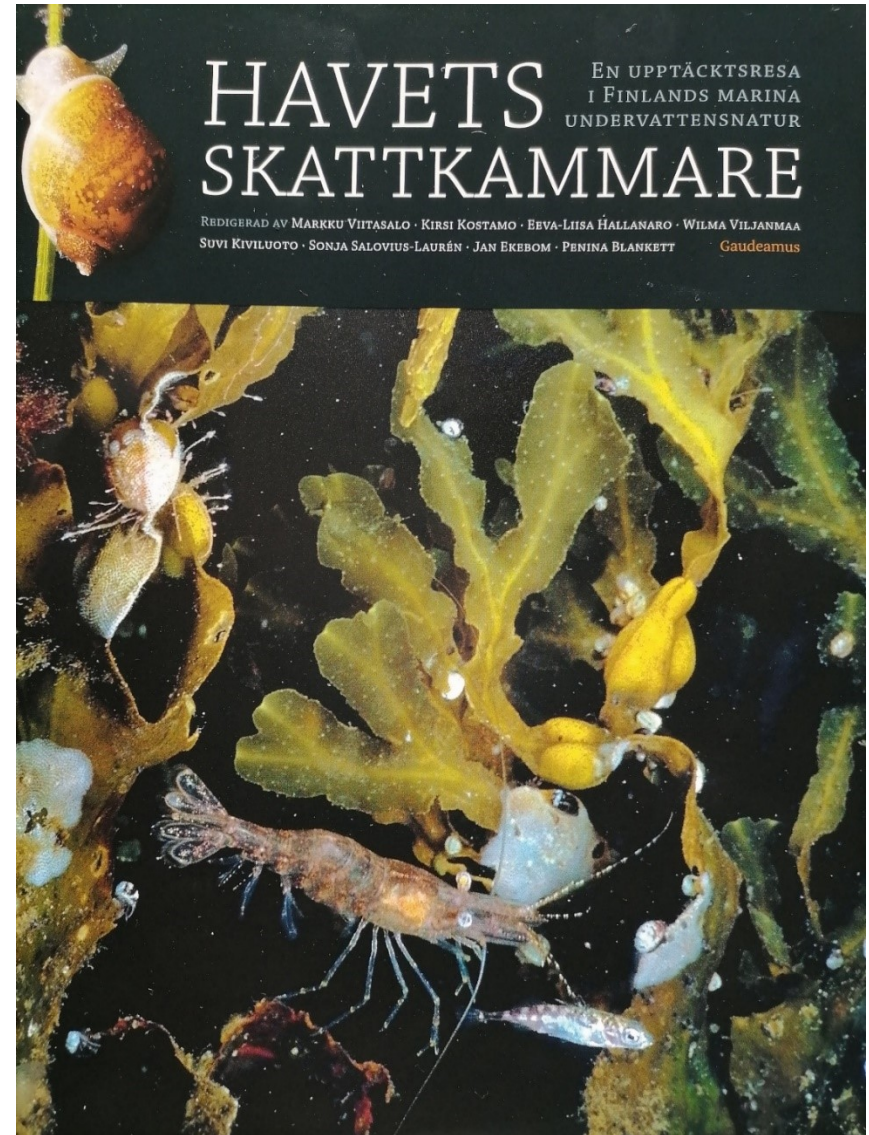

■ Vetenskapliga publikationer:

- Rinne H, Blanc J-F, Salo T, Nordström M.C, Salmela N & Salovius-Laurén S 2022. Variation in *Fucus vesiculosus* associated fauna along a eutrophication gradient Estuarine Coastal and Shelf Science <https://doi.org/10.1016/j.ecss.2022.107976>
- Salo, T and Salovius-Laurén S 2022. Green algae as bioindicators for long-term nutrient pollution along a coastal eutrophication gradient. Ecological Indicators 140. <https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2022.109034>.
- Gagnon K, Herlevi H, Wikström J, Nordström M C, Salo T, Salovius-Laurén S & Rinne H 2022. Distribution and ecology of the recently introduced tanaidacean crustacean *Sinelobus vanhaareni* Bamber, 2014 in the northern Baltic Sea. Aquatic Invasions 17: 57-71.
- Rinne H and Kostamo K 2022. Distribution and species composition of red algal communities in the northern Baltic Sea. Est Coastal Shelf Science 269 <https://doi.org/10.1016/j.ecss.2022.107806>
- Eveleens Maarse F, Salovius-Laurén S & Snickars M 2021. Physical drivers of epi- and infauna communities related to dominating macrophytes in shallow bays in the Northern Baltic Sea. Estuarine, Coastal and Shelf Science 262 (1-12).
- Rinne H & Salovius-Laurén S 2020. The status of brown macroalgae *Fucus* spp. and its relation to environmental variation in the Finnish marine area, northern Baltic Sea. AMBIO, 49:118-129.
- Eveleens Maarse F, Salovius-Laurén S & Snickars S 2020. Long-term changes in the phytobenthos of the southern Åland Islands, northern Baltic Sea. Nord J Bot 36: 1-11.
- Nyman A, Rinne H, Salovius-Laurén S & Vallius H 2020. The distribution and characterization of gas domes in Lumparn Bay, Åland Islands, northern Baltic Sea. Journal of Marine Systems 208: 103359. <https://doi.org/10.1016/j.jmarsys.2020.103359>.
- Rinne, H., Boström, M., Björklund, C., Sahla, M. 2020. Functionality of HELCOM HUB classification in describing variation in rocky shore communities of the northern Baltic Sea. Estuarine, Coastal and Shelf Science DOI: 10.1016/j.ecss.2020.107044
- **Pro gradu arbeten:** Petra Arola, Alexandra Nyman, Karl Weckström, Ellen Rancken, Niilo Salmela, Anniina Suominen, Victoria Snickars, Wiljam Eklund

Havets Skattkammare (2021), 544 s

Ålands
undervattensmiljöer
inkluderade!

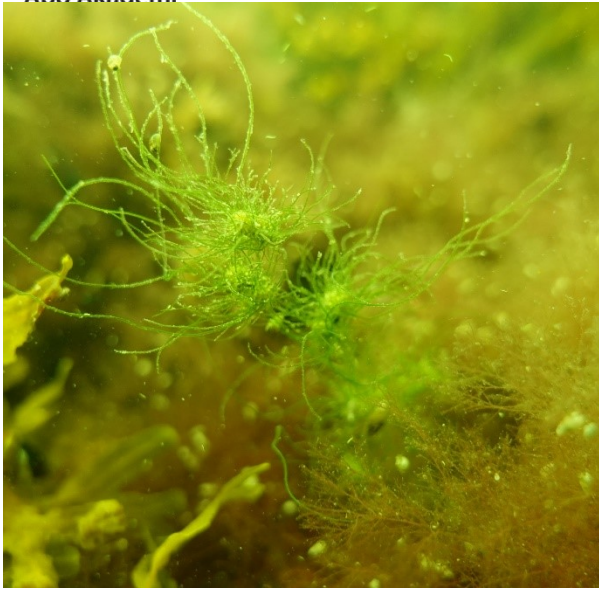

Tack, och nu till analysen...

Områdesvalsanalys med planeringsverktyget MARXAN

Kustvattendagen 27.10.2022
Karl Weckström

Bilder: Petra Arola

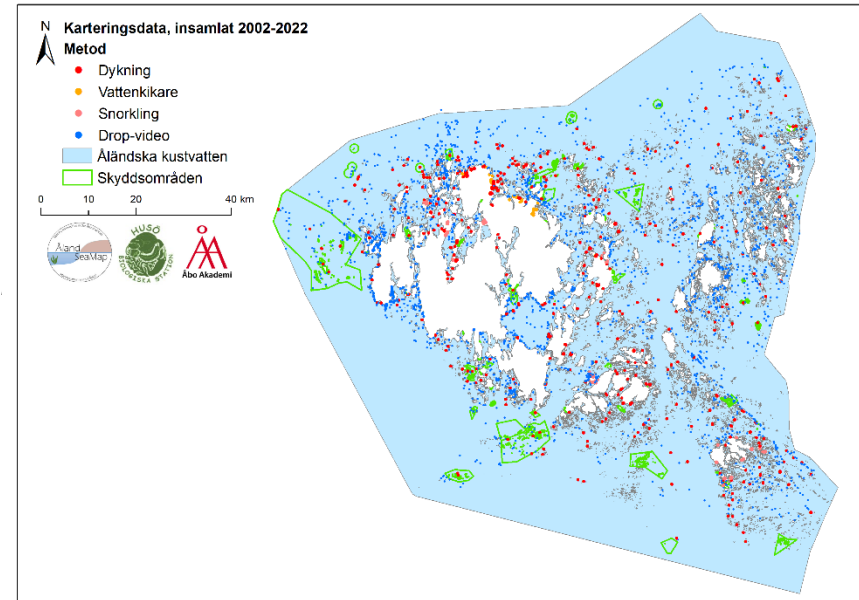

Målsättning:

Att sammanställa ett informationsunderlag so stöder beslutsfattande i processen för att utveckla det marina naturskydds nätverket på Åland.

- "Marine Spatially Explicit Annealing"
- Mest använda områdesvalsverktyget runt världen inom systematisk konserveringsplanering
- Svarar på ett "minimum set coverage problem"
- Använder en optimeringsalgoritm (simulerad härdning) för att lösa problemet

Bilder: Charlotta Björklund & Petra Arola

Respons på datakatalogen

Huvudsakliga punkter:

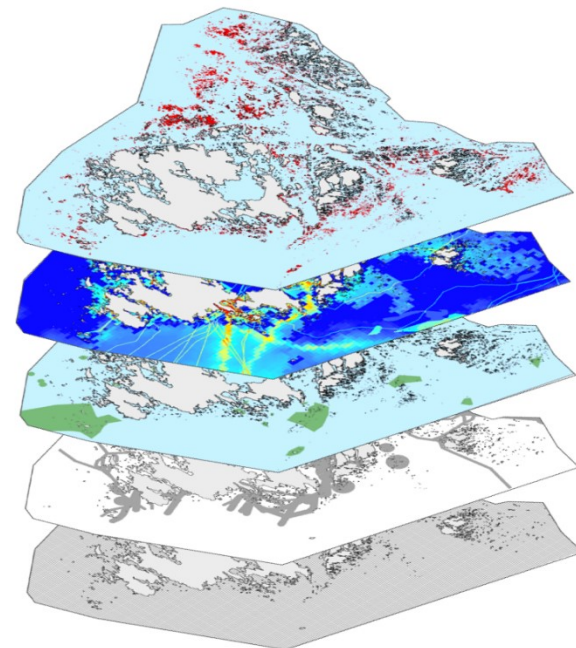
- Oro över hur fiske (yrkes, binäring och fritids) och jakt kommer att behandlas i processen
- Åländska fisket och jakten i kustområden ansågs inte utgöra ett hot mot marina miljön eller naturens mångfald
- Viktiga lekområden understöddes
- Datalagret för fiskeområden ansågs vara otillräckligt
- Utöver information om fiske, jakt och sjöfåglar kommenterades inte datakatalogens innehåll
- Information om havslekande sik och torsk ansågs värdefulla att inkludera
- Det ansågs att datakatalogen inte behandlar skyddsåtgärder, vilka för intressenterna var viktigare än skyddsområden tillsammans med ett kvalitativt miljöskydd

Hur responsen beaktades:

- Fria områden för fiske och jakt samt yrkesfiske inkluderades inte i

- **37 naturvärden** beskrivna på **kartor**
  - Punktobservationer
  - Ritade polygoner
  - Utbredningsmodeller
- 500 m:s kvadratiska planeringsenheter
  - 34 728 enheter
- Uppställda **skyddsmålsättningar**
- Mänskliga aktiviteter
  - Totalt 15 aktiviteter
  - Kostnadsskikt
  - Utlåsta områden
- Analysen kalibrerades så att en godtycklig mängd **anhopning** och alla skyddsmål nåddes

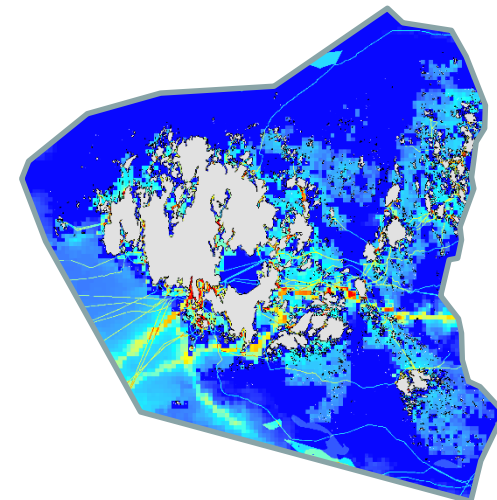

$$\sum_{PUs} Cost + BLM \sum_{PUs} Boundary + \sum_{Cf} FPF \times Penalty$$

$$Poäng = Kostnader + Gränsytor$$

Kostnadsskikt och utlåsta områden

- Ett additivt sammanställt kartskikt som baserar sig på flera vägda socioekonomiska data
- Styr analysen bort från områden med mänsklig aktivitet
  - Mer orörda områden
  - Tar i beaktan mänskliga intressen

- Områden som inte lämpar sig för naturskydd
lästes ut ur analysen

Aktivitet	Kostnad	Innehåll
Fartygstrafikens intensitet	0-1	Standardiserat värde av fartyg/år, AIS data.
UV-buller	0-0,88	Data insamlade i projektet <i>Baltic Sea information on the Baltic Coast</i> (BSIC)
Potentiella områden för vattenbruk	0,2	Områden som föreslagits i havsplanen 2021.
Utlåsta områden	0,8	Områden valda ut från Corine Land Cover och inkluderar tät stadsstruktur, gles stadsstruktur, industri, serviceenheter vägnät, hamnområden, flygplats, minalextraktionsplatser, deponier, byggplatser. En 500 m:s buffert tillämpades.
Områden med mycket aktivitet	0-1	Standardiserat värde av bryggor och småskaliga muddringar/ km ² .
Kablar och rör	0,5	Utstreckning + 100 m:s buffert.
Planerade områden för havsbaserad vindkraft	0,5	Områden som föreslagits i havsplanen 2021.
Småbåtstrafik	0-0,83	Data insamlade i projektet <i>Sustainable shipping and environment of the Baltic Sea (SHEBA)</i> , modell baserad på bränsle + AIS + hamnar + djup.
Privata vatten	0,1	Reprecenterar kustvattnens ägandeförhållanden.

Fördelar med MARXAN

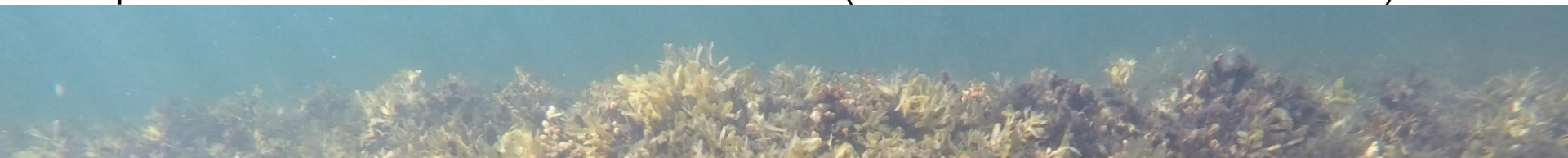
MARXAN...

- Stöder användare genom svåra beslutsprocesser
- Identifierar flera lämpliga lösningar
- Möjliggör utforskningen av flera alternativa scenarier
- Väljer ut prioriterade områden genom en systematisk, replikerbar, genomskinlig och effektiv process
- Sparar tid

Vad verktyget inte gör

MARXAN...

- Tar inte beslut
  - Ersätter inte intressenternas insatser och engagemang
  - Kommer inte med den information som behövs, dvs är resultatens kvalitet beroende på den inmatade informationens kvalitet
  - Besegrar inte subjektiva utmaningar (t.ex. åsikter eller känslvärden)
- Källa: PacMARA

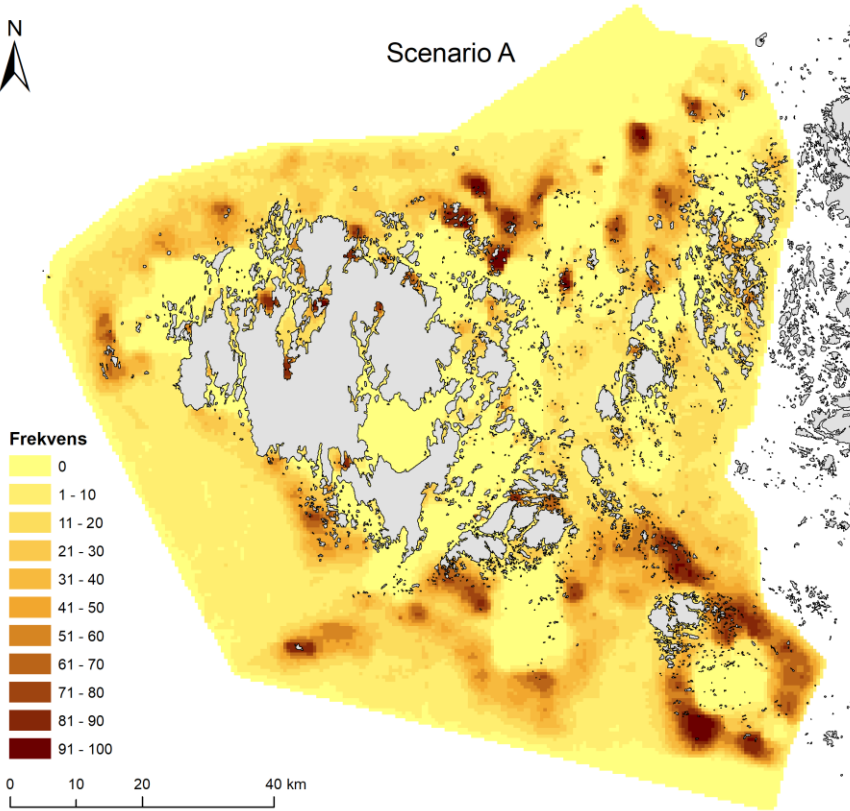

Åbo Akademi
University

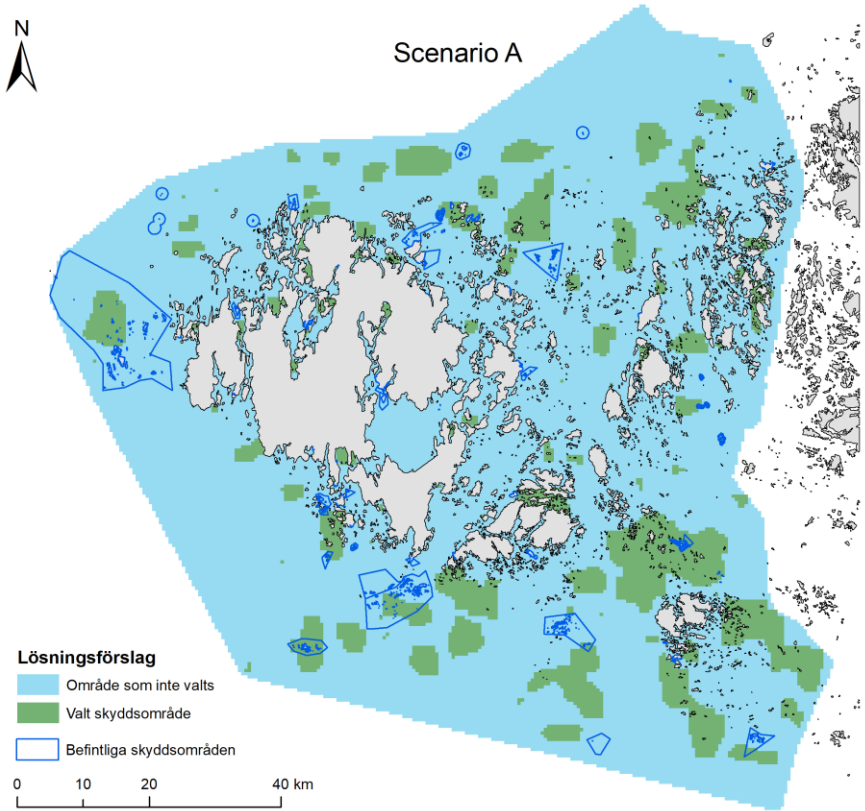
Scenario A – endast naturvärden

Scenario A

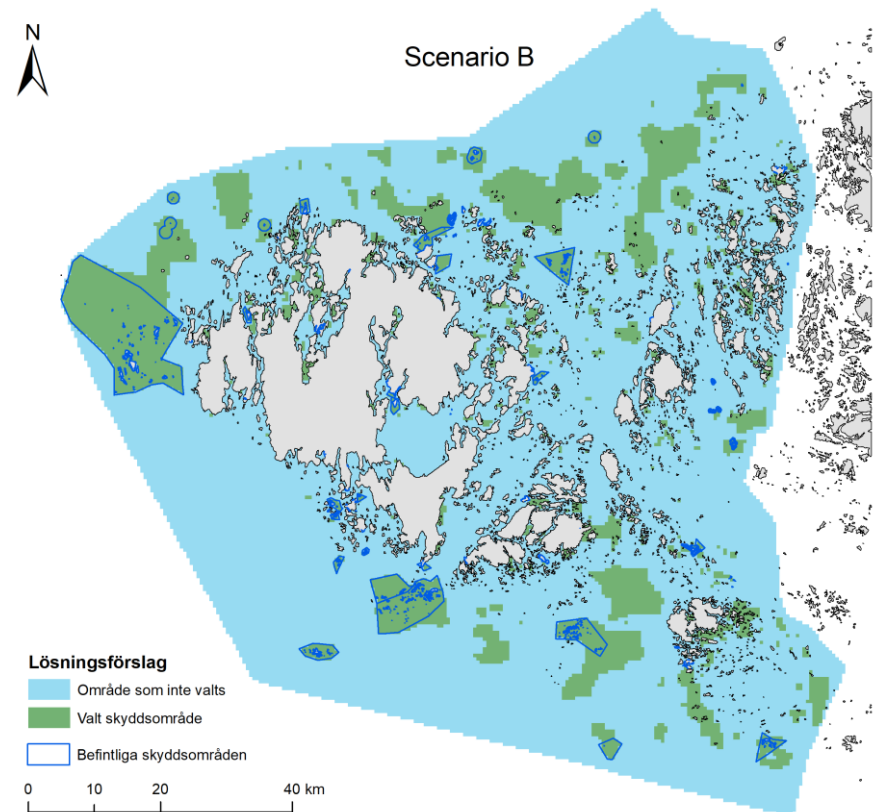
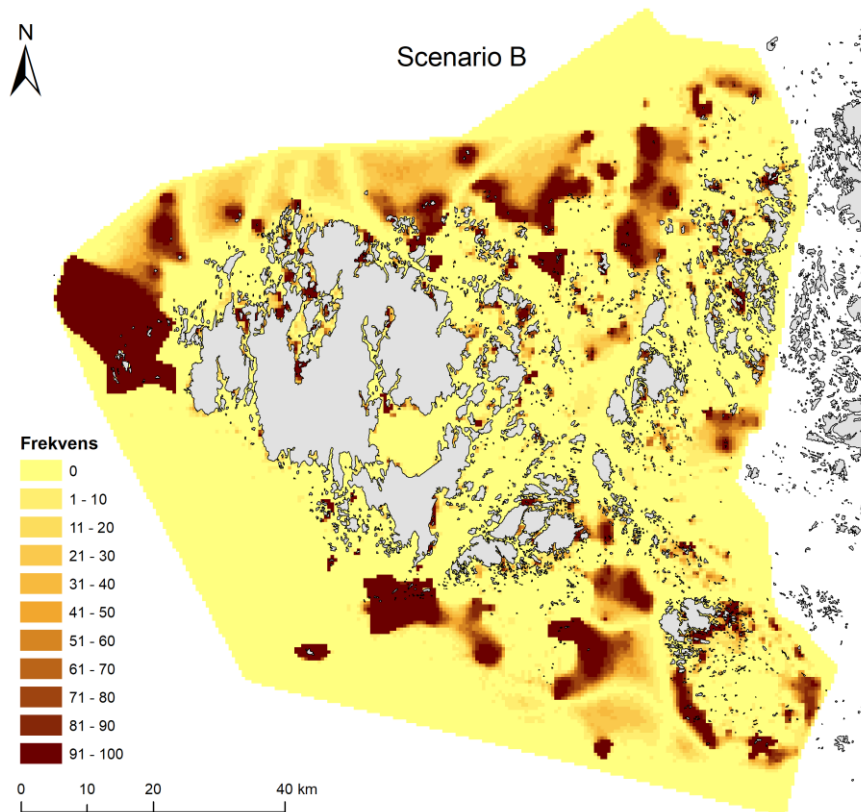

Scenario A

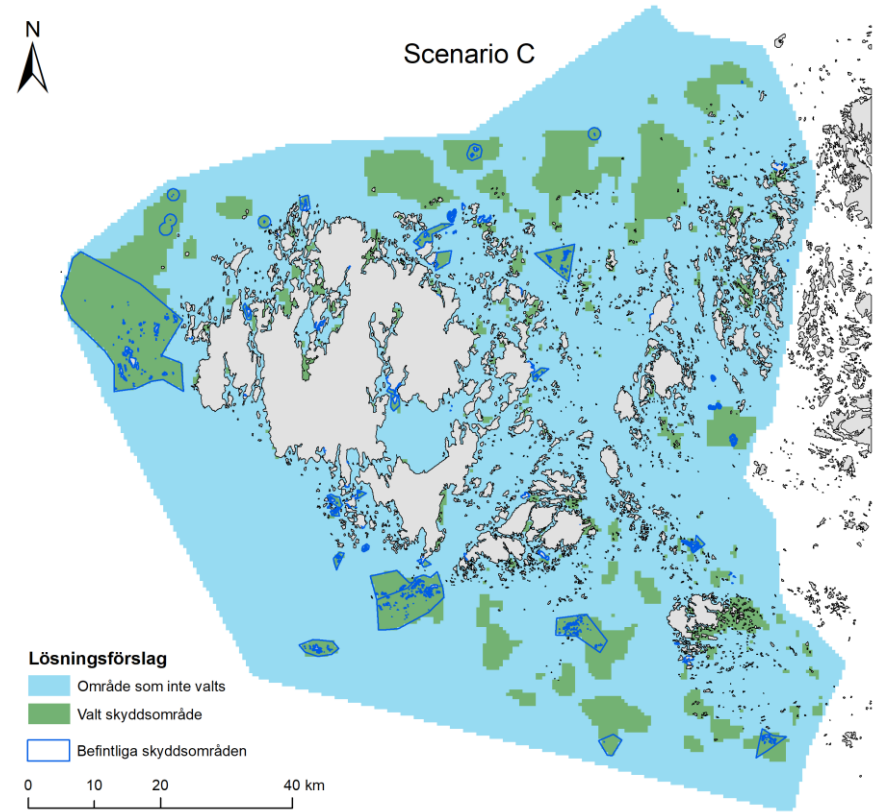
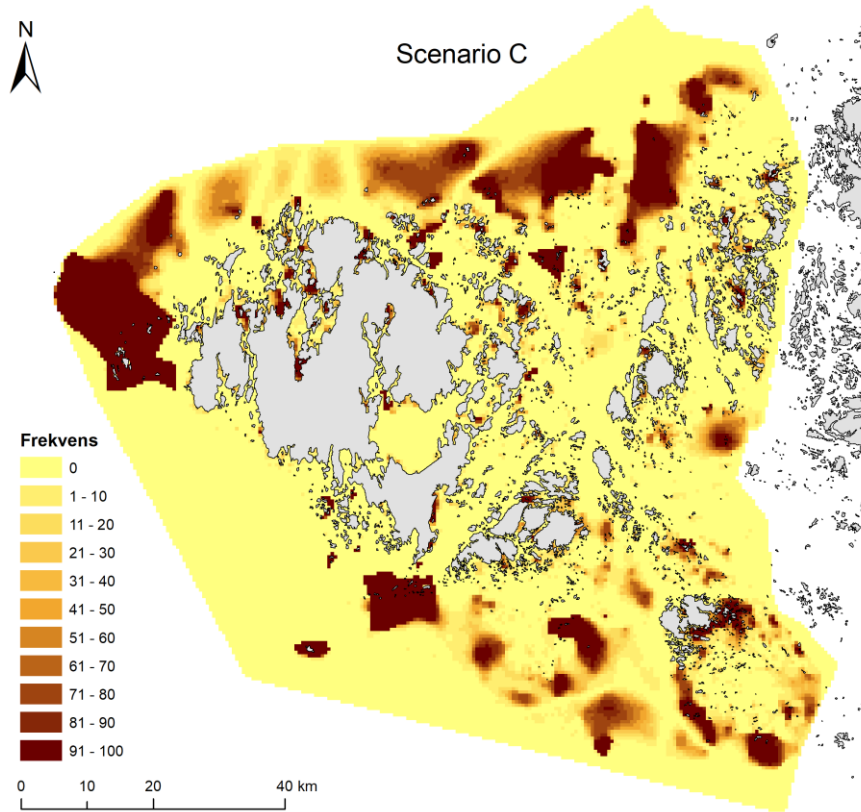

Scenario B – mänskliga aktiviteter och skyddsområden inkluderade

Scenario C – ägandeförhållanden inkluderade

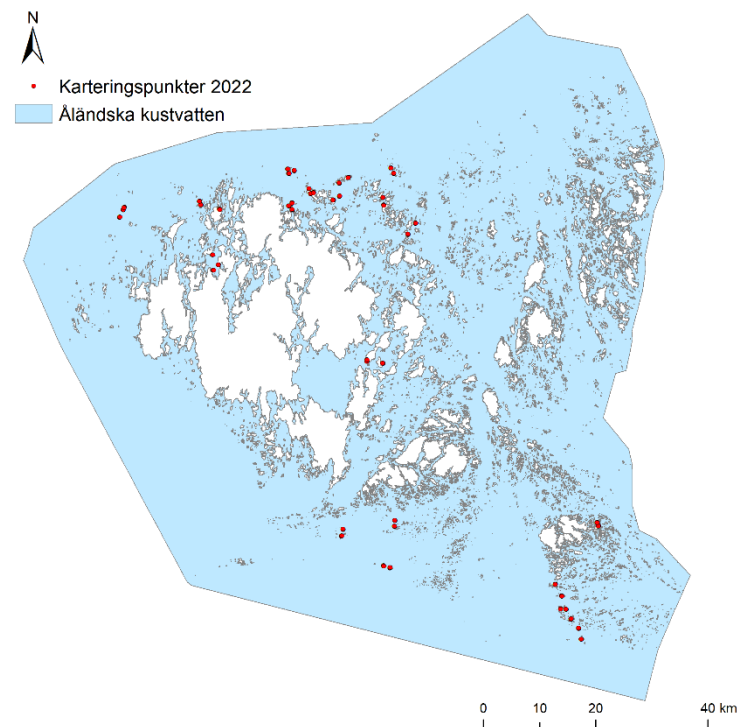
Varför:

- Undersöka områden som MARXAN analysen valt var det antingen inte fanns observationer eller karteringspunkterna var glesa, dvs analysen valde områdena baserat på modellerat data

Hur:

Naturvärde	Observationer 2022	Inom modellerad utbredning*	Procent
Annelika filamentösa alger	176	405	96,9
Perenna filamentösa alger	175	166	94,9
Blåstång	203	191	94,1
Rödåstamfäklar	348	320	92,0
Natesamhällen	76	59	77,6
Särvar och natingar	61	47	77,0
Ruderer	48	14	29,2
Blåmusslor	376	268	71,3

* 100 m:s buffert tillämpades

Kartering med sportdykarutrustning för den högsta möjliga resolutionen av information. Totalt 46 dyk utfördes.

Resultat:

- Analysen identifierar objektivt på basen av vetenskapligt framtagna data de lämpligaste områden för naturskydd ur en ekologisk och antropogen synvinkel, samtidigt som ytan optimeras
- Scenario A identifierar områden med höga naturvärden och kan tillämpas då potentiella skyddsområden utvärderas
- Scenarierna B & C beaktar både naturvärden och människan
- Scenario C omfattar 16,7 % av kustvattnen och 10,9 % av totala havsarealen
- Med 16,7 % täckning kunde ett genomsnittligt skydd av 27,4 (± 1,9) % av beaktade naturvärden nås

Bild Petra Arola

Tack för uppmärksamheten!
Frågor?

Bild: Tony

